

СЪЮЗ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЧЛЕН НА "EUROPEAN DISABILITY FORUM"

**Национален център за обучение, квалификация,
информация и консултации на хора с увреждания**

година XXXIII

януари 2023 г.

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

I. ПАРЛАМЕНТЪТ С ПЪЛНО МНОЗИНСТВО ПРИЕ ОКОНЧАТЕЛНО ПРОМЕНИТЕ В ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРОЦЕСА НА ПРЕОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ ОТ ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ЕКСПЕРТНИ ЛЕКАРСКИ КОМИСИИ (ТЕЛК) И НАЦИОНАЛНАТА ЕКСПЕРТНА ЛЕКАРСКА КОМИСИЯ (НЕЛК).

Те бяха внесени от ГЕРБ-СДС по предложение на омбудсмана проф. Диана Ковачева.

С промени в Закона за хората с увреждания се решават дългогодишни проблеми при забавяне на преосвидетелстване на хората с увреждания и лишаване от ползване на правата им, не по тяхна вина.

Въвежда се задължение Регионалната здравна инспекция да уведомява служебно хората за необходимостта от редовно преосвидетелстване не по-късно от четири месеца преди изтичане на определения в експертното решение (ЕР) срок на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане.

Срокът за извършване на експертизата е три месеца от подаване на заявлението - декларация в Регионалната картотека на медицинската експертиза или три месеца от постъпване на жалбата в НЕЛК.

Когато хората са подали заявление за преосвидетелстване не по-късно от три месеца преди изтичане на срока на експертните им решения и от ТЕЛК не са установени вида и степента на увреждане, се удължава валидността на последното издадено експертно решение до издаване на ново.

Подкрепата ще се прекратява, когато след редовно призоваване за преосвидетелстване лицата не са се явили на преглед в ТЕЛК.

Заварените случаи към влизането в сила на ЗХУ също са обхванати и ще продължат да получават пенсиите си и всички видове подкрепа.

Пенсиите, правата и видовете подкрепа ще се възобновят служебно на лицата, които са подали заявление за преосвидетелстване до влизане в сила на Закона и има забавяне на медицинската експертиза.

Отстранява се и една несправедливост за хората с увреждания с над 90 на сто степен на увреждане с чужда помощ, които получават пенсия за военна инвалидност или за гражданска инвалидност или наследствена пенсия. Промените в ЗХУ предвиждат освен хората, които получават социална пенсия за инвалидност, и тези лица да получават месечна финансова подкрепа в размер на 57 на сто от линията на бедност.

II. МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ ОДОБРИ ПРОМЕНИТЕ В НАРЕДБАТА ЗА МЕДИЦИНСКАТА ЕКСПЕРТИЗА. Промените в Наредбата за медицинската експертиза са в

няколко посоки, като най-значимата и дългоочаквана от хората с увреждания е промяната в Методиката за оценка на трайно намалената работоспособност, вид и степен на увреждане, в проценти. Същественото в тази промяна е отчитането на всяко едно увреждане в общата оценка. Новият начин за изчисляване на оценката отразява най-високия процент на най-тежкото увреждане, към който се прибавят 20% от сбора на процентите на всички съпътстващи увреждания.

В основната си част направените промени са предложени от национално представителните организации на хората с увреждания и са съгласувани с експертните съвети към министъра на здравеопазването по съответните медицински специалности.

Промени има и в правото на чужда помощ, като най-голямата от тях е възможността чужда помощ да ползват и хора с психични заболявания, при които степента на увреждане е под 90%. Други много чакани промени ще позволят пожизнен ТЕЛК да се полага при още 29 заболявания като: диабет тип 2, епилепсия, множествена склероза, аутистични разстройства. Освен това се завишават процентите, с които се оценяват някои заболявания, като за пръв път се признава увреждане и след първата година от прекаран инфаркт, както и при поставена клапа или направен байпас.

Наредбата дава възможност лицата, освидетелствани или преосвидетелствани в периода до влизането в сила на това постановление и за които с него са определени по-благоприятни условия за оценка на увреждането, да имат право да подадат заявление-декларация за преосвидетелстване извън случаите по чл. 56, ал. 1 от Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи. (Чл. 56. (1) Лицата или законните им представители/упълномощени от тях лица подават заявление-декларация по образец съгласно приложение № 11 на място в РКМЕ, по електронен път или чрез лицензиран пощенски оператор за: 1. освидетелстване; 2. редовно преосвидетелстване; 3. преосвидетелстване, когато се иска промяна на датата на инвалидизирането, срока на инвалидизирането, противопоказаните условия на труд или причинната връзка; 4. предсрочно преосвидетелстване за влошено или подобро състояние; 5. преосвидетелстване по повод социални придобивки и други поводи, предвидени в нормативни актове.) **Не се предвижда срок за това преосвидетелстване, тъй като се очаква значителен интерес от лицата с увреждания и съществува риск от допълнително забавяне на експертизата от страна на ТЕЛК при ограничаване във времето.**

Тези промени ще ускорят процеса по издаване на експертните решения, предстоят и други промени, за което са ангажирани „Информационно обслужване“ АД. Предвиждат се и промени по отношение на ТЕЛК съставите, така че да се даде възможност на повече експерти да извършват експертиза, което ще намали и сроковете за получаване на експертните решения“.

Припомняме, че национално представителните организации на и за хората с увреждания, включително и СИБ, предлагаме от години промени в Методиката за определяне процентът на трайно намалена работоспособност и вид и степен на увреждане, така че да се зачитат съпътстващите заболявания при лица с няколко увреждания. Също така, през годините настоявахме за повишаване процентът на трайно намалената работоспособност и на вида и степента на увреждане при някои заболявания, а при други срокът на инвалид-

ност да стане пожизнен.

III. Министерството на труда и социалната политика (МТСП) започна КАМПАНИЯТА ПО НАБИРАНЕ НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, КОИТО ЩЕ СЕ ФИНАНСИРАТ ПО НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ДОСТЪПНА ЖИЛИЩНА СРЕДА И ЛИЧНА МОБИЛНОСТ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ ПРЕЗ 2023 Г. ДОКУМЕНТИ МОГАТ ДА СЕ ПОДАВАТ ОТ 23 ЯНУАРИ ДО 24 АПРИЛ.

По Компонент 1 „Достъпна жилищна среда“ хората с увреждания могат да кандидатстват с предложения за изграждане и монтиране на рампи, подечни платформи и асансьори. Всеки одобрен проект ще бъде финансиран с до 100 000 лв. от МТСП. В случаите, в които стойността на проектите е по-висока, кандидатите ще могат да съфинансират изпълнението на допустимите дейности.

По компонента могат да кандидатстват собственици на жилища, които са с трайни увреждания и се придвижват с инвалидни колички, с постоянен или настоящ адрес в същата сграда. Допустими кандидати са и сдружения на собствениците в етажната собственост в многофамилни жилищни сгради, в които има хора с трайни увреждания, придвижващи се с инвалидни колички, с постоянен или настоящ адрес в същата сграда.

Одобрените проекти по Компонент 2 „Лична мобилност“ ще се финансират с до 8000 лв. Средствата ще се отпускат за преустройство на лек автомобил за човек с трайни увреждания, монтиране на помощно съоръжение или приспособление за качване и сваляне на инвалидна количка в моторно превозно средство, както и за закупуване на автомобил с вече извършено изменение. Кандидатите ще могат да получат и средства за шофьорски курс.

Право да кандидатстват по втория компонент имат хора с трайни увреждания, с доказан дефицит на долни и/или горни крайници и решение на органите на медицинската експертиза, които имат документ, че са физически годни да бъдат шофьори.

Подробна информация за условията и документите за кандидатстване по двата компонента може да се намери на интернет-страницата на МТСП (www.mlsp.government.bg) в рубрика „Политики“, категория „Хора с увреждания“, секция: „Национална програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност“ или на следния линк: <https://www.mlsp.government.bg/natsionalna-programa-za-dostpna-zhilishchna-sreda-i-lichna-mobilnost-1>

IV. Агенцията за хората с увреждания (АХУ) обявява конкурс за финансиране на проекти за рехабилитация и интеграция на хората с увреждания.

Участниците в конкурса могат да бъдат неправителствени организации на и за хора с увреждания, регистрирани по Закона за юридически лица с нестопанска цел за извършване на общественополезна дейност, както и национално представителни организации на хора с увреждания, регистрирани по Закона за кооперациите.

Проектите се изготвят по Методика за финансиране на проекти за рехабилитация и интеграция на хората с увреждания (Методика), публикувана в сайта на Агенцията за хората с увреждания, рубрика „Проекти/програми“, „Рехабилитация и интеграция“.

В Методиката се регламентира кандидатстването в конкурса с проектно предло-

жение с предмет на дейност, отнасящ се до един от четири компоненти:

Компонент 1, включващ мероприятия, насочени към индивидуална и групово работа с целевата група – обучения, придобиване на умения за самостоятелен живот, рехабилитация, арт-терапия, запознаване с културното наследство и постижения на родината, посещения на културни мероприятия и други такива;

Компонент 2, включващ мероприятия с публична културна и/или спортна изјава като фестивали, концерти, спектакли, пленери, художествени изложби, спортни състезания и автомобилни ралита и други подобни, в които преките бенефициенти са активни участници в съответното мероприятие;

Компонент 3, включващ разработка на различни материали, помагала, наръчници и други, подпомагащи работата на и с хората с трайни увреждания, тяхното адаптиране, трудова и социална интеграция и реинтеграция;

Компонент 4, включващ дейности, насочени към промяна на обществените възприятия за хората с трайни увреждания като пълноценни граждани, които дават гласност и демонстрират тяхната активна обществена позиция, постиженията в трудовата им реализация, в т.ч. и чрез организираното им участие в панаири, търговски изложения, благотворителни и търговски базари, специализирани трудови борси и други социални и икономически форуми и събития.

Максималният размер на субсидията е определен за различните компоненти както следва:

по компонент 1 – до 15 000 лв.

по компонент 2 – до 18 000 лв.

по компонент 3 – до 3 500 лв.

по компонент 4 – до 7 000 лв.

Конкурсната документация може да намерите на Интернет страницата на Агенцията: <http://ahu.mlsp.government.bg/>, рубрика „Проекти/програми“, „Рехабилитация и интеграция“. **Срокът за подаване на проектите е до 17.30 ч. на 27.02.2023 г.**

Подробна информация прочетете на интернет страницата на АХУ: <http://ahu.mlsp.government.bg/>

V. Агенцията за хора с увреждания /АХУ/ обявява конкурс за финансиране на проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хората с увреждания.

Общите условия на които трябва да отговарят хората с увреждания, за да кандидатстват за финансиране са:

- Да бъдат физически лица с трайни увреждания, с 50 и повече от 50 % определена намалена работоспособност, съгласно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

- Да нямат учредено еднолично предприятие, независимо дали е действащо или недействащо, както и да са участващи като съдружници в други търговски дружества.

- Физическото лице - собственик на едноличното предприятие, е задължено след извършване на предвидените основни дейност, активно да работи само в него и в негов интерес.

Размерът на исканото финансиране за едно конкурсно предложение не може да

превишава сумата от 20 000 лв., като собствено участие не е необходимо.

Дейностите, които могат да се изпълняват в рамките на проекта се делят на две групи:

- първа група се отнасят за инвестиционните дейности, чиято продължителност не може да бъде по-голяма от 4 (четири) месеца;
- към втора група дейности се отнасят дейностите, които предстои да се изпълняват след приключване на инвестиционните такива. Продължителността им не може да бъде по-малка от 36 (тридесет и шест) месеца.

Средствата се отпускат за покриване само на инвестиционни разходи, като учредяване на ново предприятие, строително-ремонтни работи, оборудване на разкриваните работни места, едно от които задължително е на собственика на предприятието, стартов минимален оборотен капитал, краткосрочен обучителен курс за собственика на предприятието.

По-подробна информация може да намерите в Методика за финансиране на проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хората с увреждания, публикувана в сайта на АХУ, рубрика Проекти/Програми, самостоятелен бизнес. Максимален размер на субсидията е до 20 000 лева.

Краен срок за подаване на проекти: 17.30 часа на 06.03.2023 година

Електронен адрес: ahu_ssd@mlsp.government.bg

Проектните предложения, ведно с изискваните документи се подават в папка подредени систематично, по ред описан в таблица за административно съответствие / Приложение 4 /с придружително писмо в деловодството на Агенцията за хората с увреждания /АХУ/ по един от следните начини:

- На място, в деловодството на Агенция за хората с увреждания, не по-късно от 17:30 часа на 06.03.2023 г., на адрес: гр. София, 1233, ул. "Софроний Врачански" № 104-106, на електронен носител (подписани и сканирани) или на хартиен носител, придружен с електронен вариант на същите документи.

- Чрез лицензиран пощенски оператор с обратна разписка с пощенско клеймо или чрез куриер, не по-късно от крайния срок за подаване на проектите за конкурса, на електронен носител /подписани и сканирани/ или на хартиен носител, придружен с електронен вариант на същите документи.

- По електронен път, при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги, или подписани и сканирани на посоченият електронен адрес на АХУ - e-mail: ahu_ssd@mlsp.government.bg

Краен срок за подаване на проекти: 17.30 часа на 06.03.2023 година.

Непосредствено след подаване на проектното предложение всеки кандидат е длъжен да изиска от АХУ входящ номер, с който е заведено проектното предложение в деловодната система, не по-късно от крайния срок за подаване на проектните предложения. **Телефони за справка: 02/ 931 80 95, 832 90 73**

Повече подробности за проектите и начина на кандидатстване може да видите на интернет страницата на АХУ - <https://ahu.mlsp.government.bg/>.